

Algemeen overleg vc-WWI met minister Van der Laan over woonwagens-woonschepen, 23 september 2009.

Inbreng SP.

Gisteren was ik samen met mevrouw Linhard op bezoek in het woonwagenkamp aan de Tom Mandersstraat in Den Haag. Dat is een van de kampen die in het recente rapport van het ministerie van VROM is aangemerkt als locatie met geweldsdreiging: de overtreffende trap van een vrijplaats.

Wij hebben gisteren van die geweldsdreiging niets gemerkt. Belangrijker is dat volgens de bewoners er sinds de opening van het kamp, negen jaar geleden, nog nooit sprake is geweest van een geweldsdreiging. De wijkagent van Wateringen, het gebied waarin dit kamp ligt, zou dat graag willen bevestigen. We hebben ook nog aangebeld bij een omwonende, die stelde dat de relatie tussen de aangrenzende woonbuurt en het kamp prima is. Wel is de relatie tussen de bewoners en de gemeente Den Haag zeer slecht, omdat zij vinden dat de gemeente er alles aan doet om de woonwagen als woonvorm zo snel mogelijk weg te werken.

Voorzitter, ik neem aan dat de minister net als de SP vindt dat een rapport dat in zijn naam wordt uitgegeven gebaseerd moet zijn op deugdelijk onderzoek en niet moet stigmatiseren. Criminaliteit moet worden aangepakt, of die nu plaats vindt op een woonwagenveld of in een villawijk. Als criminaliteit in groepsverband bedreven wordt moet uiteraard de groep daarop worden aangepakt. Maar dat vergt een veel zwaardere bewijslast dan dit rapport levert, dat alleen maar gebaseerd op de mening van gemeenten.

Als een gemeente zegt: er is sprake van een vrijplaats of een geweldsdreiging is dat klakkeloos overgenomen. Nu heb ik me de afgelopen jaren verdiept in deze materie. Als ik met die kennis de tabel achterin lees valt me op dat er een sterke overlap is tussen gemeenten die hun zaakjes slecht geregeld hebben en gemeenten die zeggen dat ze te maken hebben met vrijplaatsen en geweldsdreiging. Ik wil de minister vragen: ga zelf eens op bezoek bij een of twee kampen die in uw rapport bestempeld werden als vrijplaats, ga eens in gesprek met de bewoners. En als u daarna concludeert dat u de plank hebt misgeslagen: trek dat rapport dan in.

Daarmee kom ik op de vraag of en zo ja wat er aan rijksbeleid nodig is voor deze doelgroep. De SP denkt dat het nodig is om landelijk te volgens hoe het gaat met de woonwagenbewoners als aandachtsgroep. Is bijvoorbeeld de sociaal-economische positie van de kampers en het onderwijsniveau de afgelopen tien jaar verbeterd of is er sprake van stagnatie of achteruitgang? Wij zien hier een analogie met de wijkaanpak. Daar hebben we de leefbarometer ontwikkeld om te zien of het de goede kant op gaat.

Ook vinden wij dat de minister als toezichthouder op de volkshuisvesting ervoor moet zorgen dat gemeenten en woningcorporaties hun taken uitvoeren. Zo is er tien jaar geleden bij de afschaffing van de woonwagenwet afgesproken dat de gemeenten de standplaatsen en huurwagens zouden overdragen aan de woningcorporaties. Dat is in de

verste verte nog niet afgerond. Wat vindt de minister daarvan? Gaat hij dit op zijn beloop laten of harde afspraken maken over de spoedige afronding van deze operatie?

Er zijn grote verschillen in de aanpak tussen de verschillende gemeenten en corporaties. Nogal wat gemeenten hebben het beheer en de herstructurering van de kampen geprivatiseerd. Voormalige ambtenaren doen nu op commerciële basis wat ze vroeger in dienst van de gemeente deden. Dat kost heel veel geld. Volgens onze informatie veel méér geld dan vroeger. De SP denkt dat het de moeite waard is om de kennis-uitwisseling met betrekking tot de ontwikkeling en het beheer van woonwagenkampen te verbeteren door de oprichting van een landelijk expertisecentrum, zoals de Enschedese corporatie De Woonplaats onlangs heeft voorgesteld. Gaat de minister dit plan steunen?

Nog steeds wordt er BTW geheven over de huur van woonwagens, terwijl de huur van woningen is vrijgesteld van BTW. De staatssecretaris van financiën verstopt zich achter de brede rug van de Europese Unie, die stelt dat alleen de huur van onroerende zaken vrijgesteld is van BTW. Het Maierhofer-arrest stelt als criterium voor een onroerende zaak dat deze niet gemakkelijk te verplaatsen of te demonteren moet zijn. Mij lijkt dat het leeuwendeel van de moderne woonwagens aan dit criterium voldoen. Kijk maar eens naar de schadevergoedingen die betaald moeten worden in geval van gedwongen verplaatsing.

Ik heb daarom twee vragen aan de minister:

- is hij bereid om samen met zijn collega van financiën te zoeken naar een interpretatie van de Europese regelgeving die méér recht doet aan het gegeven dat huur-woonwagens de facto wel degelijk onroerend goed zijn, dat helemaal niet eenvoudig te verplaatsen is?
- Is hij bereid om bij de Europese Unie aan te dringen op een herziening van de definitie van onroerende zaak, die een einde maakt aan de onduidelijkheid op dit terrein?

(woonschepen)

De rechtsbescherming van de bewoners van woonschepen is ook al jarenlang een discussiepunt tussen kamer en regering. De minister stelt zich op het standpunt dat huurbescherming ter zake van ligplaatsen strijdig is met het publieke belang dat tijdelijke ligplaatsen mogelijk moeten zijn en dat ligplaatsen moeten kunnen worden opgeheven of verplaatst. Ik ga ervan uit dat de minister hierbij met name doelt op waterstaatkundige overwegingen, immers overwegingen van ruimtelijke ordening gelden evenzo voor woningen en daar hebben huurders wel recht op huurbescherming. De SP-fractie kan zich daar iets bij voorstellen, maar dat probleem is eenvoudig op te lossen door in het Burgerlijk Wetboek een extra bepaling op te nemen waarin staat dat bij huuropzegging wegens waterstaatkundige redenen worden aangemerkt als dringend eigen gebruik.

De minister stelt verder dat huurders van ligplaatsen de mogelijkheid hebben door hen onredelijk geachte huurprijzen en huurverhogingen aan te vechten aan de hand van het algemene gedeelte van het huurrecht in titel 4 van boek 7 BW en op grond van de

algemene bepalingen van het overeenkomstenrecht van boek 6 BW. Uit de rechtspraktijk van de afgelopen decennia blijkt dit helaas weinig soulaas te bieden. Mij lijkt dat met deze aanvulling de standaard huurbescherming¹ wel degelijk van toepassing zou kunnen zijn op de ligplaatsen van woonschepen. Ook zou het wat betreft de SP-fractie voor de hand liggen dat als contractvorm voor het gebruik van ligplaatsen door anderen dan de eigenaar standaard de huurovereenkomst wordt voorgeschreven.

Ik wijs erop dat een groot aantal woonschepen helemaal niet langs belangrijke vaarwegen of ander openbaar water liggen, maar aan water dat particulier eigendom is. De betreffende bewoners hebben op dit moment geen enkele bescherming tegen schandalige huurverhogingen voor hun ligplaats. Kan de minister motiveren wat daar redelijk aan is? Kortom: het is goed dat we de waterstaatkundige belangen in de gaten houden maar laten we niet het kind met het badwater weggooien.

¹ artikel 232 e.v. van boek 7 BW en de huurprijsbescherming van de Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte vallen, en dat zij daardoor minder bescherming genieten tegen huuropzegging en huurverhoging.